

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ 1

лекции по архитектура

ПРОСТОР И ТЕЛО

#6

**простори за одржување на лична
нега и хигиена - САНИТАРИИ**

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ 1

лекции по архитектура

ПРОСТОР И ТЕЛО

Во серијата предавања за посебните функционални единици (соби) во домувањето (станот), првата лекција се однесуваше на просторите за спиење што го претставуваат поединечното-приватниот домен бидејќи најчесто се однесуваат на едно лице- едно тело и неговите индивидуални потреби. Во овие простори се остваруваат и физичките, и духовните потреби: од спиење, преку работни активности, до исполнување на слободното време...

По нив, и во одредена врска со нив, ќе ги разгледуваме санитарните кои и просторно треба да се во близина на спалниот дел, но не нужно во директна врска. Санитарните простории - просторите за нега и хигиена (на телото) се во суштина најприватните простори во еден стан, но за разлика од индивидуалните спални соби (посветени на едно лице), тие се користат од повеќе/сите членови на семејството (секако, не во исто време), па затоа истовремено -истиот простор- треба да може да ги задоволи потребите на сите членови (при тоа се работи за најосновните физиолошки и хигиенски потреби на телото).

Затоа, во нивното обликување преовладуваат функционалноста и ефикасноста во користењето и одржувањето

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ 1

лекции по архитектура

ПРОСТОР И ТЕЛО

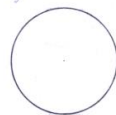
~~АКТИВНОСТИ:~~ ПЛАНИРАНИ АКТИВНОСТИ

- > Ознаки на мебел и опрема
- > Снимка (план-основа) на сопственото живеалиште и негова анализа
- > Соба
 - >> снимка на сопствената соба: мерки, размер, користење
 - >> програмирање на соба: листа на случувања што собата може да ги вклучи
 - >> од програм до план: соба
- > Анализа на станот и станбени единици по функционални целини:
 - >> спиење + хигиена
 - >> кујна + трпезарија
 - >> влез + боравење
- > Организација на станбените единици во органска целина (во основа и во пресек)

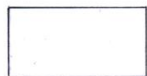
летен семестар 2019-2020

МАСА
80/140

МАСА
Ø90/125

РАБОТНА
МАСА
80/160

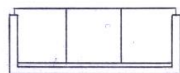
СТОЛИЦА
40/45

СТОЛИЦА
СО НАСЛОН
50/50

ФОТЕЛЈА
75/85

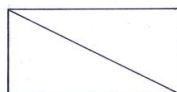
КАУЧ
ТРОСЕД
75/200

ЛЕЖАЛКА
70/170

МАСИЧКА
60/60-120

КРЕБЕТ
100/200

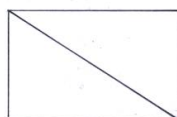
НАТКАЧА
45/60

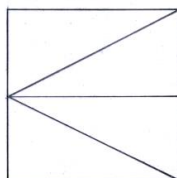
САНДАК
ЗА ПОСТЕЛ
45/100

ТОАЛЕТ
45/120

3/4 КРЕБЕТ
130/200

БРАЧЕН
КРЕБЕТ
200/200

КРЕБЕТЧЕ
70/150

КРЕБЕТ
НА СТРАТ
2x100/200

ПИАНИНО
60/140/40

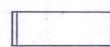
КЛАВИР
150/200
160/200

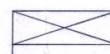
ТАБЗРЕТ
Ø45

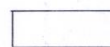
МАШ ЗА
ШИЕЊЕ 45/85

БИБЛИОТЕКА
40/11x90-120

ЕЛ ЗА РЕГАЛ
55 (40) /
1x90-120

КОМОДА
45/1x40-120

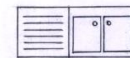
БИОЕ

ОРМАНИ
60/1x60

ЗАКАЧАЛКА
1x10-15

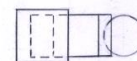
САДОПЕР
60/80+60

МАШИНА ЗА
САДОВИ
60/60

НИЗОК
ОРМАН
60/50-60/80

ГЛАВНА РАБ.
ПОВРШИНА
60/50,60,80

НИЗОК ОРМАН
- ФЛОКИ
60/30,40,50

ШПОРЕТ
60/60
ВИСЕЧКИ
ОРМАН 30/
30,40,50,60,80

ПАРОФАКАН
60/50

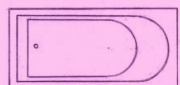

ОРИЖИДЕР
60/60

ВИСОК
ОРМАН
60/50,60,80

M=1:50

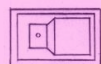
НОРМАЛНА
КАДА 78-94
160-190

ТШШ КАДА
80/80
90/90

WC-ШКОЛКА
35-40/
50-75

КАДА ЗА
СЕДЕЊЕ
68/104

МИДАЛНИК
40-50/
60/70

БИДЕ
35-42/
62-70

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ I

ОЗНАКИ: МЕБЕЛ И ОПРЕМА

06022013

ПРОСТОР И ТЕЛО: вежба бр.7 ОЗНАКИ

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ 1

лекции по архитектура

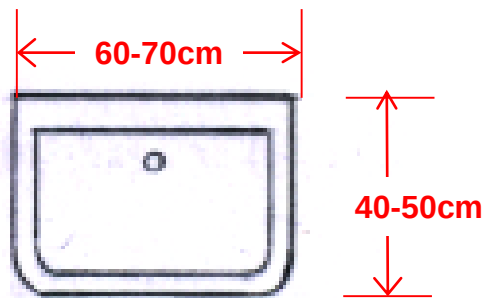
ПРОСТОР И ТЕЛО

Во продолжение ќе ги разгледуваме основните елементи со кои се опремени санитарните простори, нивните димензии и форми ќе ги доведуваме во релација со нивната функција, за да разбереме како се користат и, конечно, каков корисен простор треба да се проектира за секоја од потребните/проектираните активности

Постојано ќе се потсетуваме дека: „Собата не постои за да ги вдоми предметите (мебел/опрема) во неа, туку за да овозможи одредени активности на човекот!“

простори за одржување на лична нега и хигиена - САНИТАРИИ

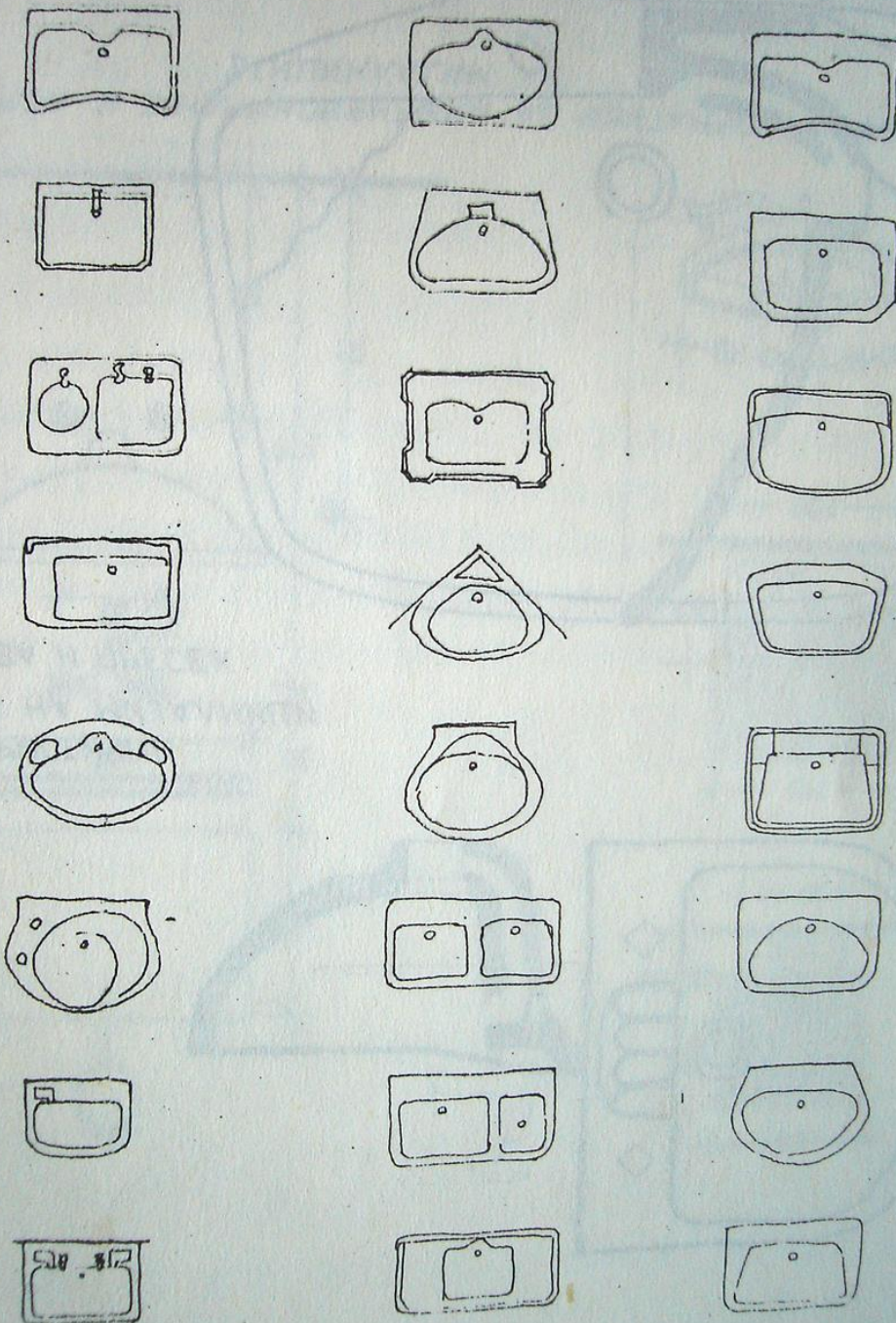
мијалник

ознака за мијалник

Мијалникот е елемент од опремата наменета за **миење на раце и лице**, под млаз чиста вода што протекува од арматури поставени на сид или на самиот мијалник.

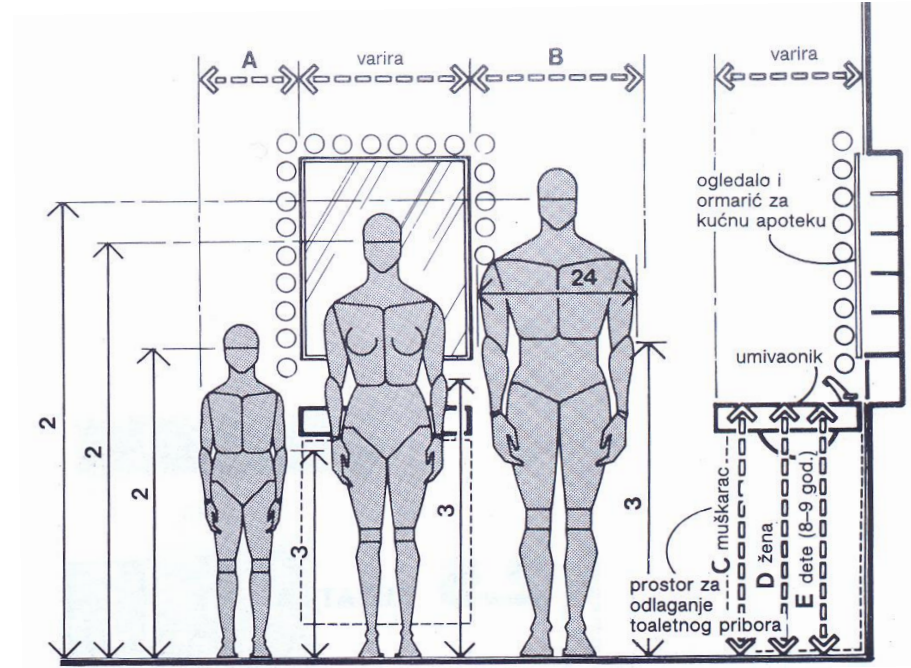
Може да има различен облик и големина, но во секој случај обликот се сведува на (и потекнува од) овален сад за миење, што најчесто се закачува на сид, поретко се самостоечки, а може и да се поставува врз хоризонтална површина.

мијалник - МИЕЊЕ

Мијалникот е елемент од опремата наменета за **миење на раце и лице**, под млаз чиста вода што протекува од арматури поставени на сид или на самиот мијалник.

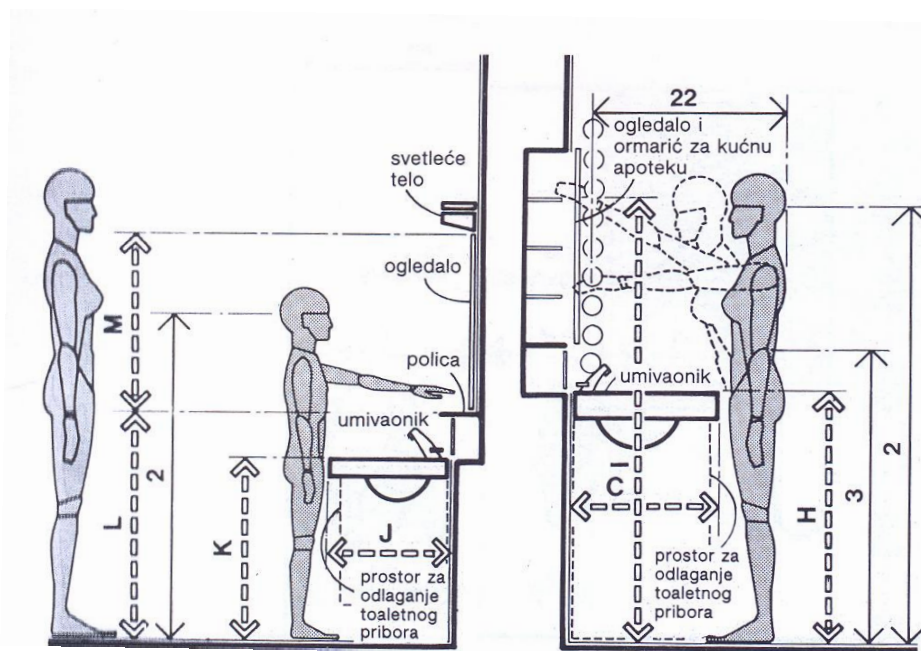
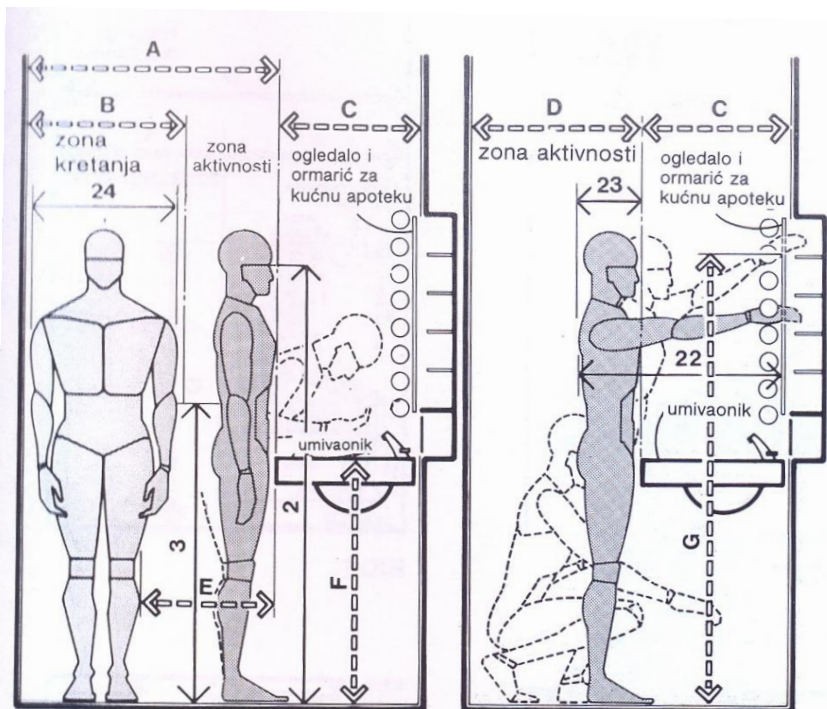
Покрај обликот и демензиите на самиот елемент, особено важно е како и каде истиот е поставен на сидот, и во однос на други просторни граници. Со тоа го одредуваме потребниот простор за активноста **миење**. При тоа, тој простор треба да се прилагоди на мерките и потребите на различните корисници на просторот (сите членови на семејството) како на сликата:

мијалник - МИЕЊЕ

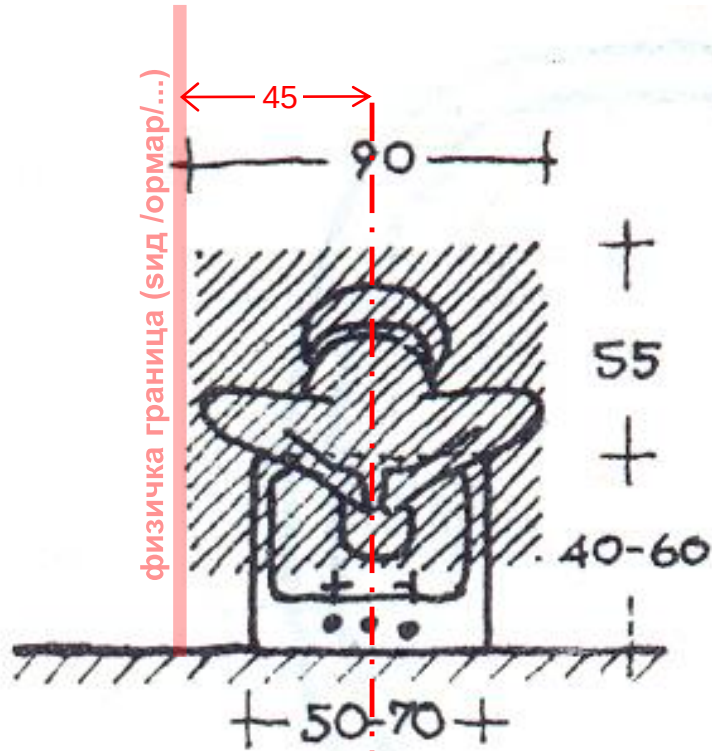
	in	cm
A	48	121.9
B	30	76.2
C	19-24	48.3-61.0
D	27 min.	68.6 min.
E	18	45.7
F	37-43	94.0-109.2
G	72 max.	182.9 max.
H	32-36	81.3-91.4 → 80-90cm
I	69 max.	175.3 max.
J	16-18	40.6-45.7
K	26-32	66.0-81.3
L	32	81.3
M	20-24	50.8-61.0

* димензиите во табелите од книгата „Antropoloske mere i enterijer“ се првично добиени во англиски, па потоа истите се пресметани во метричкиот систем; затоа, мерките изразени во сантиметри треба да се заокружуваат на 5, а понекогаш дири на 10cm!

Специфични позиции на телото (потребен простор) при миењето и други активности поврзани со тоа

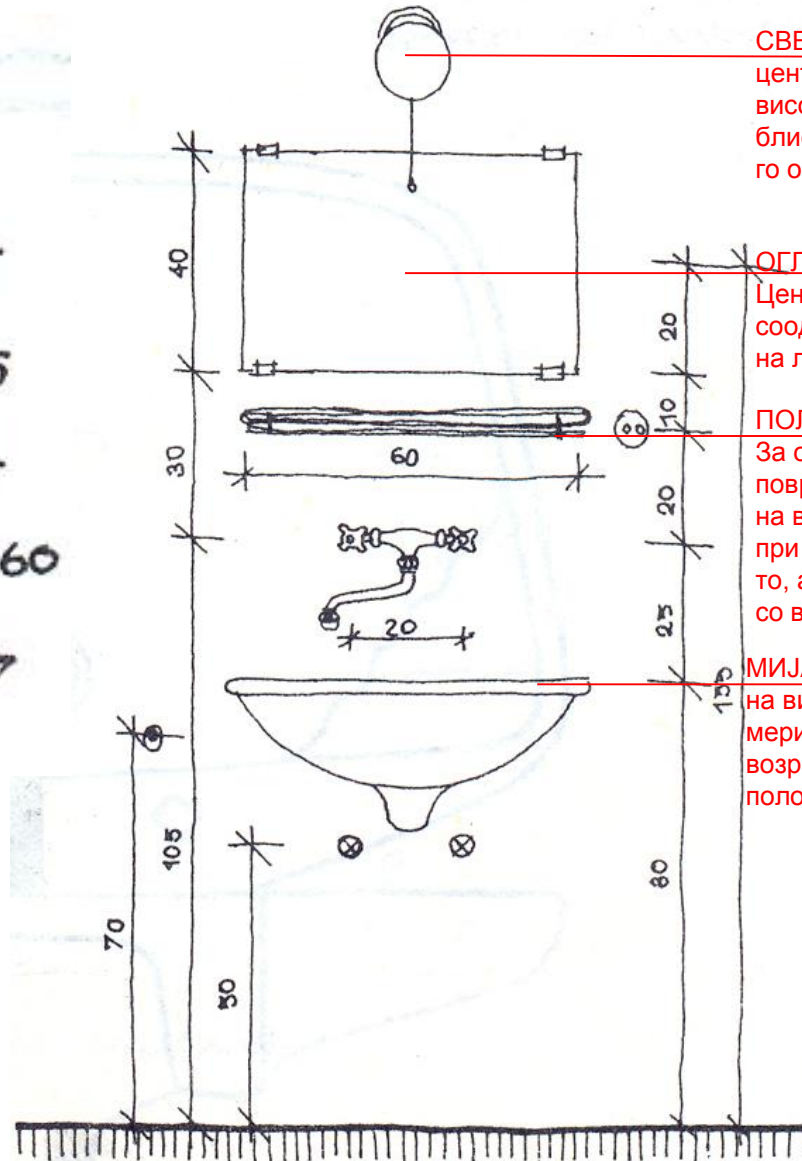
мијалник - МИЕЊЕ

ПОТРЕБЕН ПРОСТОР ЗА МИЕЊЕ:

Покрај површината што ја зазема самиот елемент на мијалникот, неопходно е минимално корисна површина од 90/55 см, сметано паралелно и осовински со корисната површина на мијалникот

* Да се има пред вид висината на која е потребна оваа површина!

СВЕТЛО

централно поставено а доволно високо да нема пречки и доволно блиску во објектот што треба да го осветли

ОГЛЕДАЛО

Централно поставено на висина соодветна да го одрази пределот на лицето

ПОЛИЦА

За одлагање на ситни предмети поврзани со главните активности, на висина што е во удобен дофат при исправена положба на телото, а не го попречува миењето – со веднење над мијалникот

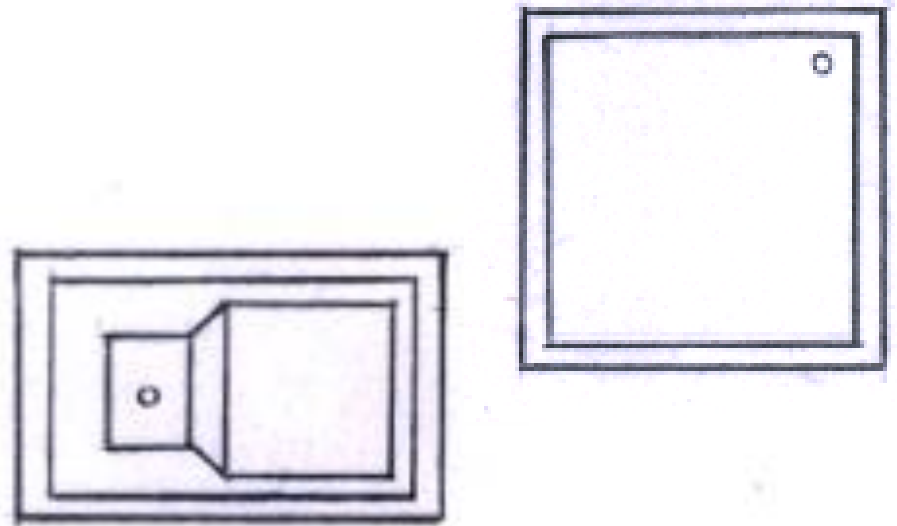
МИЈАЛНИК

на висина што одговара на мерите на „просечно граден возрасен човек“ при исправена положба на телото

Основни димензии на елементите поврзани со миењето и другите сродни активности (пр.тоалетирање)

када

Кадата е елемент од опремата наменета за **миење на целото тело**, под млаз чиста вода што протекува од арматури поставени на сид или на самата када.

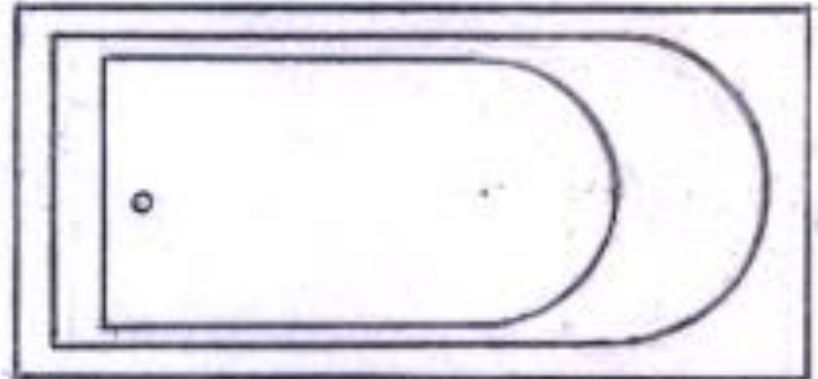

Според начинот на употреба, кадите може да имаат различни димензии и облик:

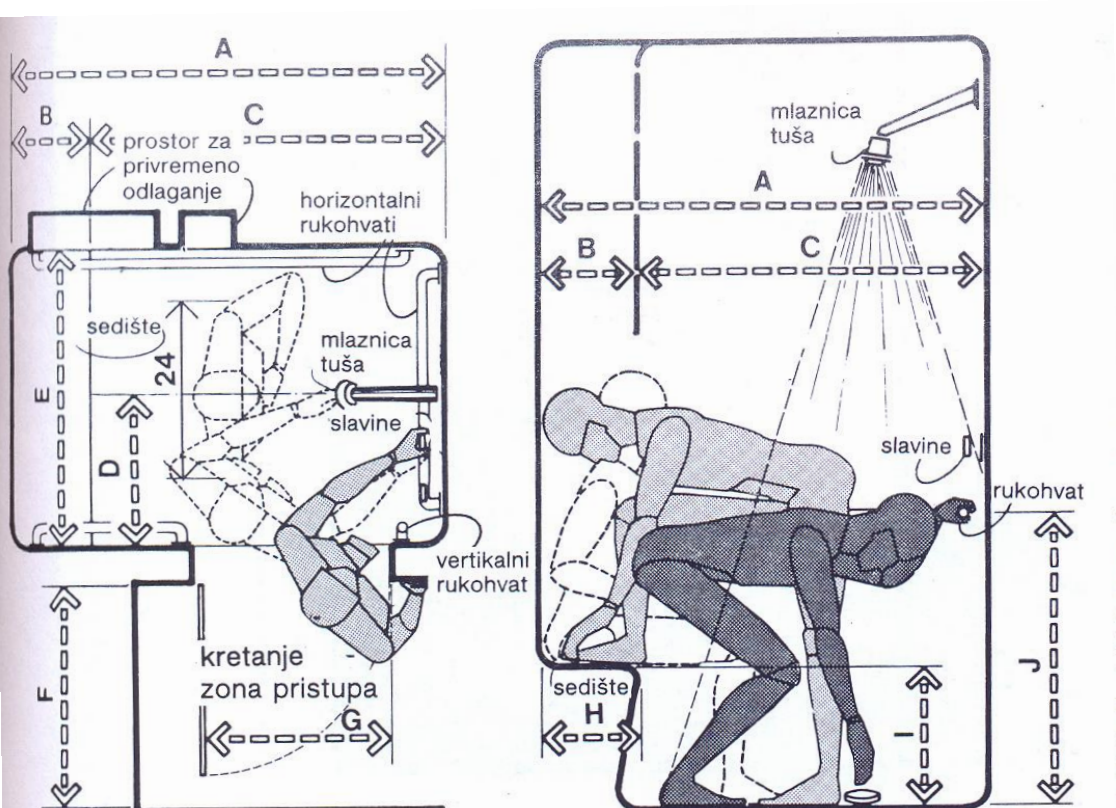
Туш-кади - се користат во стоечка положба

Седечки кади - се користат во седечка положба

Лежечки кади - се користат во лежечка положба

туш-када

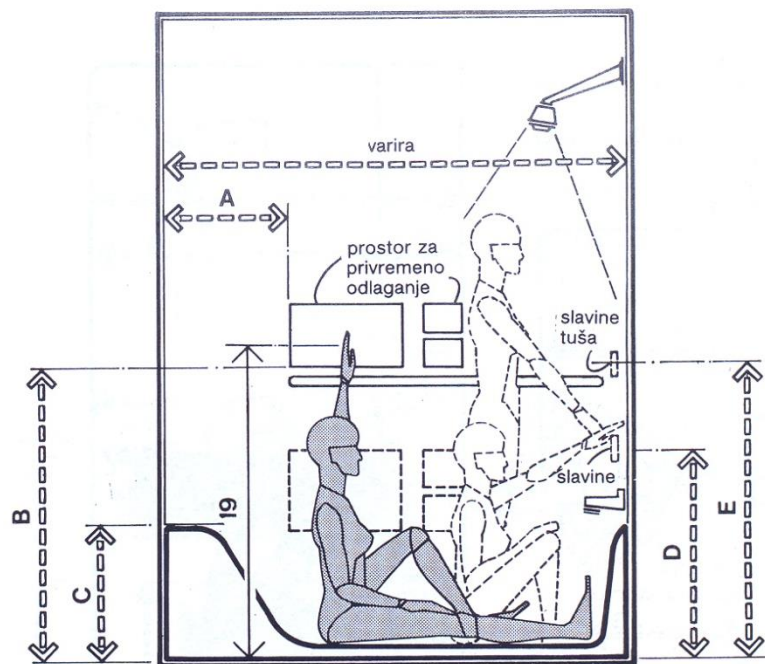
Пример на туш-када со проширување за седење

минимални простори за туширање:

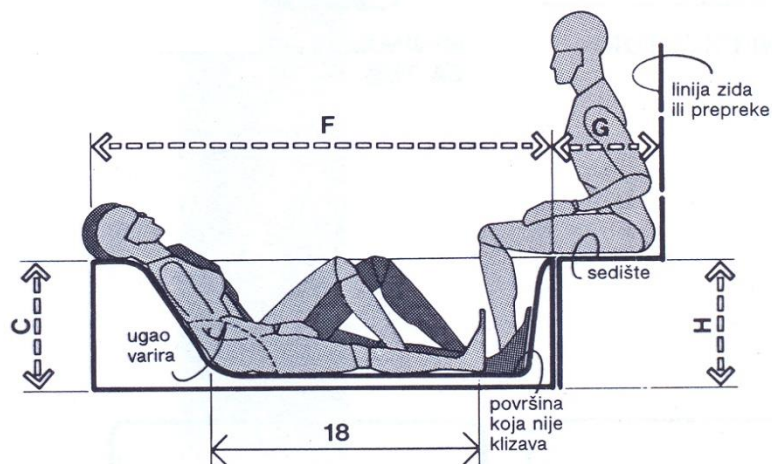
Распон од 100cm може да се добие по дијагонала на кватратен обил со страна 80cm, но се препорачува када со димензии (најмалку) 100/100 cm

	in	cm
A	54	137.2
B	12	30.5
C	42 min.	106.7 min. → 100cm
D	18	45.7
E	36 min.	91.4 min.
F	30	76.2
G	24	61.0
H	12 min.	30.5 min.
I	15	38.1
J	40–48	101.6–121.9
K	40–50	101.6–127.0
L	72 min.	182.9 min.

када

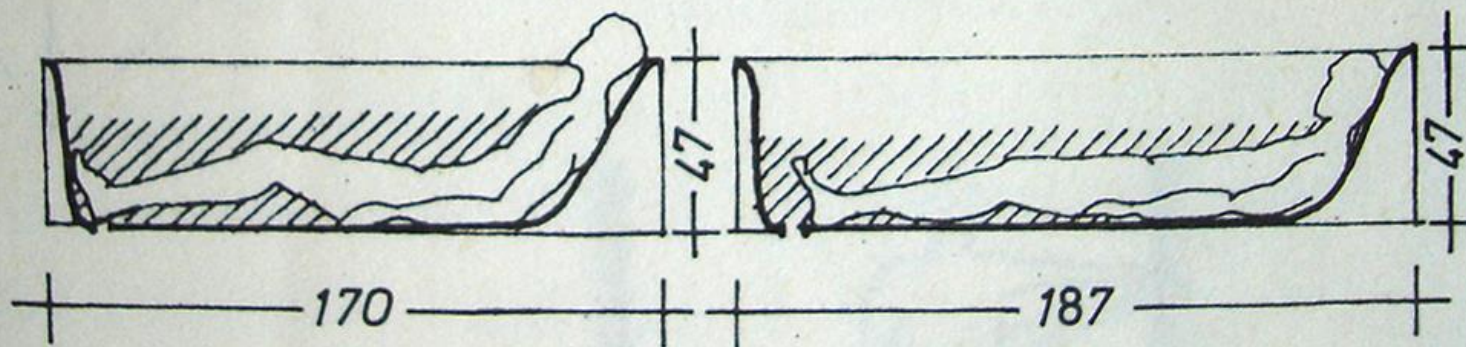
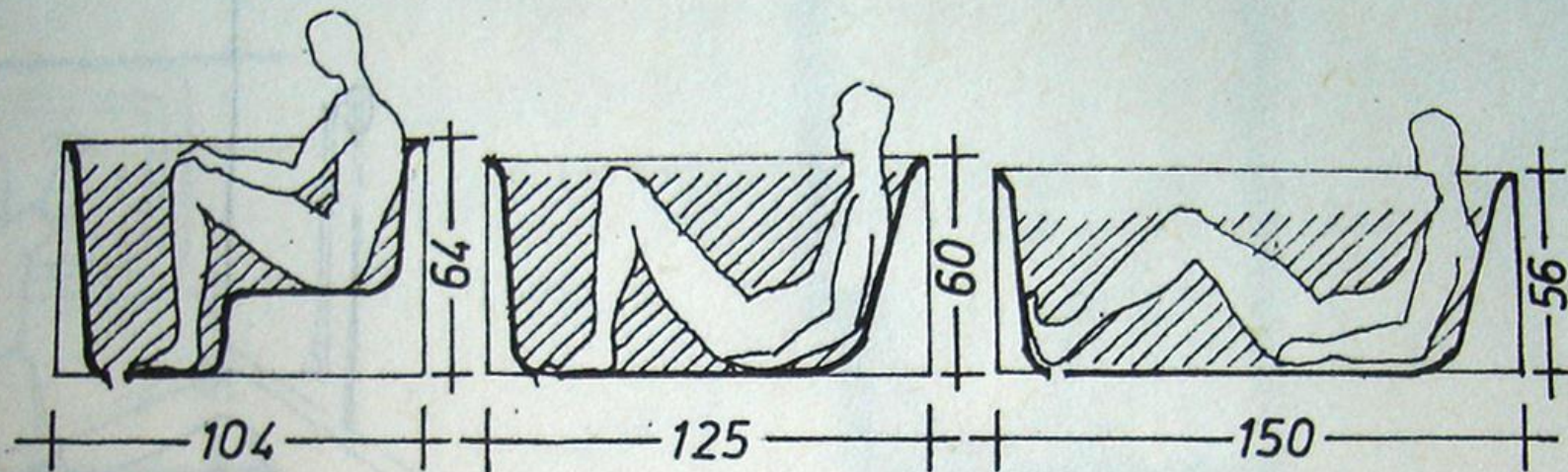

лежечка када - може да се користи и за туширање

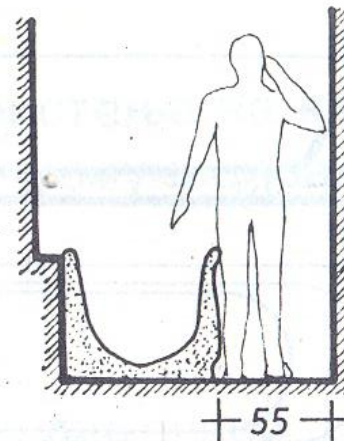
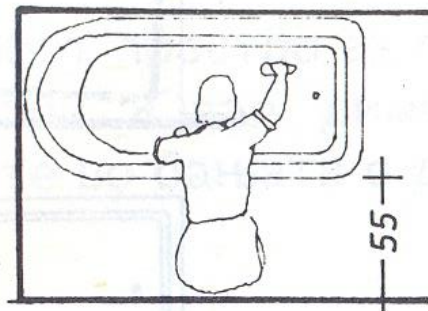
Пример на лежечка када со проширување за седење

када

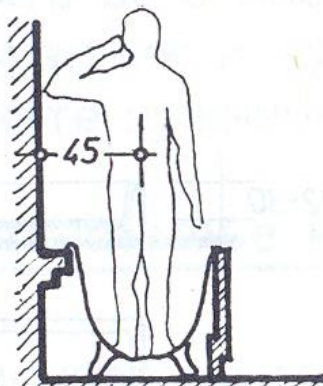

Димензии на кади: од седечка до када за лежење

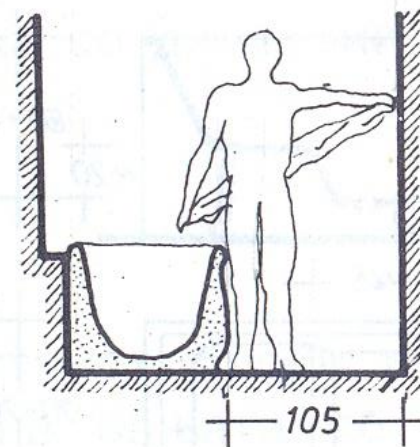
када – користење на када – корисен простор

ПОТРЕБЕН ПРОСТОР Покрај површината што ја зазема самиот елемент на кадата, неопходно е мин. корисна површина од 55 см, долж кадата – за непречено пристапување (влегување и излегување од неа), како и за нејзино одржување

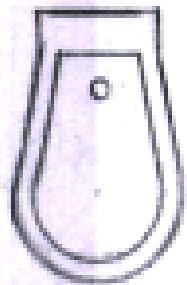

ПОТРЕБЕН ПРОСТОР во тек на користење (туширање)

ПОТРЕБЕН ПРОСТОР за пре-облекување

биде

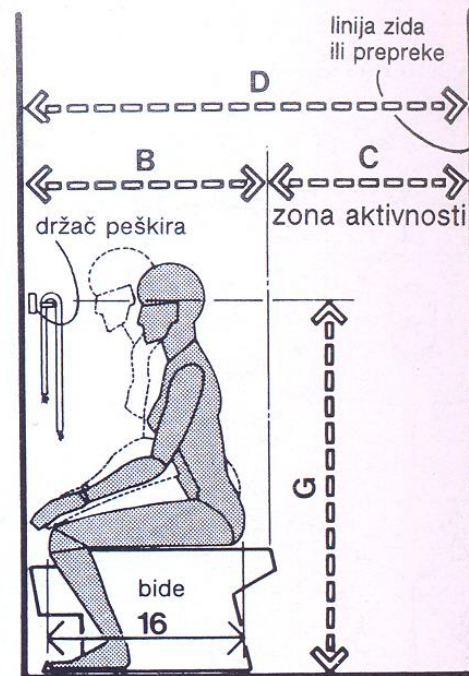
ознака за биде

Биде е елемент од опремата наменета за **миење на интимните делови од телото**, под млаз чиста вода што протекува од арматури поставени на самиот елемент.

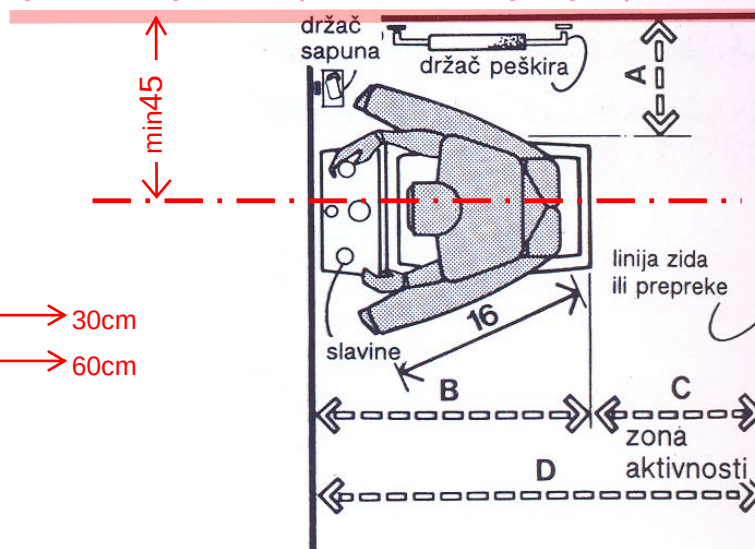
По големина и облик е сличен со клозетската школка, што соодветсвува на нивната функција: иако сосема различни, нивните намени се суштински комплементарни.

Со тенденциите за сведување на санитарните простори на минимум простор, се' почесто бедето неоправдано се изоставува во опремувањето на бањите, но таквите постапки допринесуваат за намалување на стандардот на живеењето.

биде -миење

физичка граница (сид / нисок ормар/...)

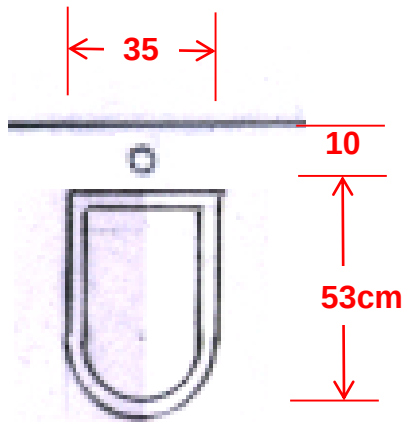

	in	cm
A	12 min.	30.5 min.
B	28 min.	71.1 min.
C	24 min.	61.0 min.
D	52 min.	132.1 min.
E	12-18	30.5-45.7
F	12	30.5
G	40	101.6
H	18	45.7
I	30	76.2

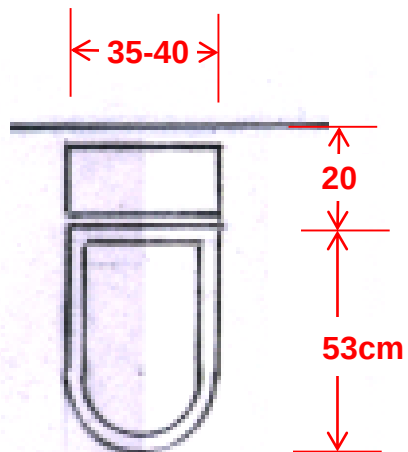
→ 30cm

→ 60cm

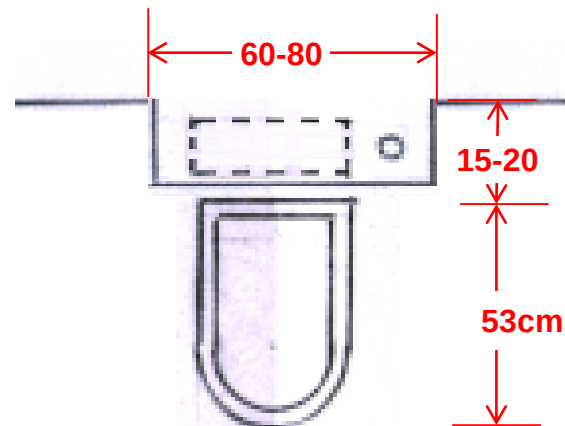
WC-ШКОЛКИ

школка со високо
казанче за испирање

школка со ниско
поставено казанче

школка со вградено
казанче за испирање

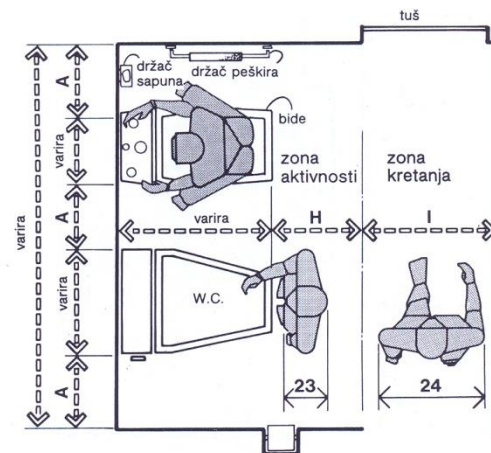
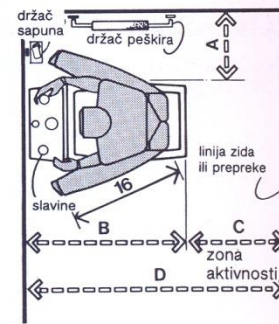
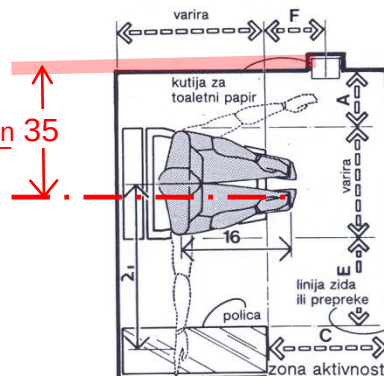
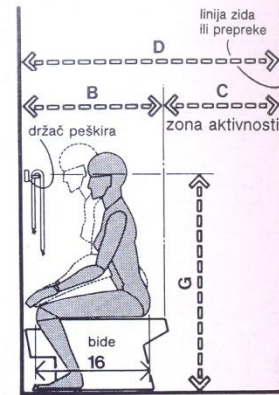
WC-ШКОЛКИ - користење

растојанијата помеѓу елементите на опремата во санитарииите, или помеѓу елемент и фиксна препрека (сид / мебел) се однесуваат на **минимални вредности** потребни за непречено одвивање на активностите во санитарните простори. Од тие растојанија произлегува **минималниот простор за одредена активност** што одговара на **потребниот простор за едноставно, удобно и безбедно користење**.

Затоа посочените големини на простор потребен за одредена активност треба да се земат како неопходни (минимум) но и најблиски до оптималните – благо менување (зголемување) може да допринесе за поголем комфор, но претераното зголемување на просторот не само што го зголемува чинењето, го отежнува и одржувањето, но пред сè резултира во недефиниран простор каде не може да се ориентираме.

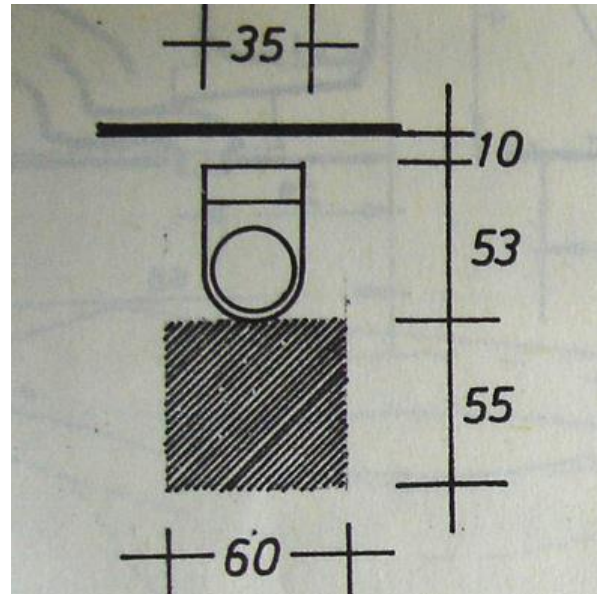
На пример, осовинското растојание на клозетската школка од сид не треба да биде помало од 35cm-за удобно користење (вкупна ширина 60 cm), но не треба да биде ниту поголемо од 45 cm за да сидот мже да добие дополнителна функција-поставување на држач за хартија

	in	cm
A	12 min.	30.5 min.
B	28 min.	71.1 min.
C	24 min.	61.0 min.
D	52 min.	132.1 min.
E	12-18	30.5-45.7
F	12	30.5
G	40	101.6
H	18	45.7
I	30	76.2

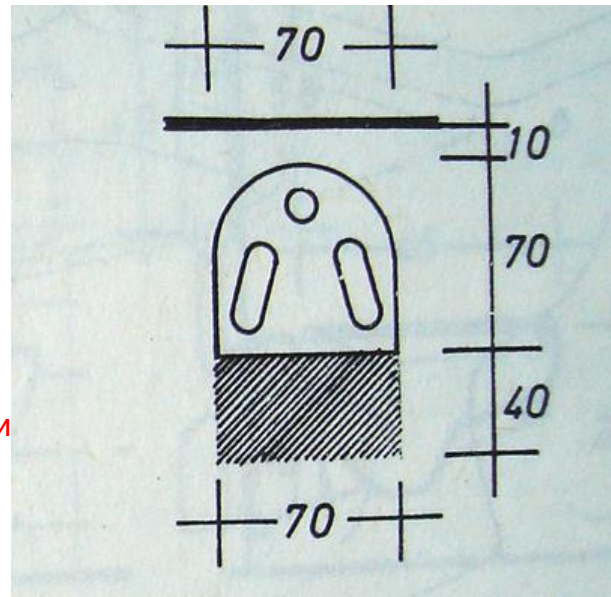
WC-школки - користење - корисен простор

школка за седење

школка за клечење

- не се користи во домашни услови, но корисна е за други специфични намени

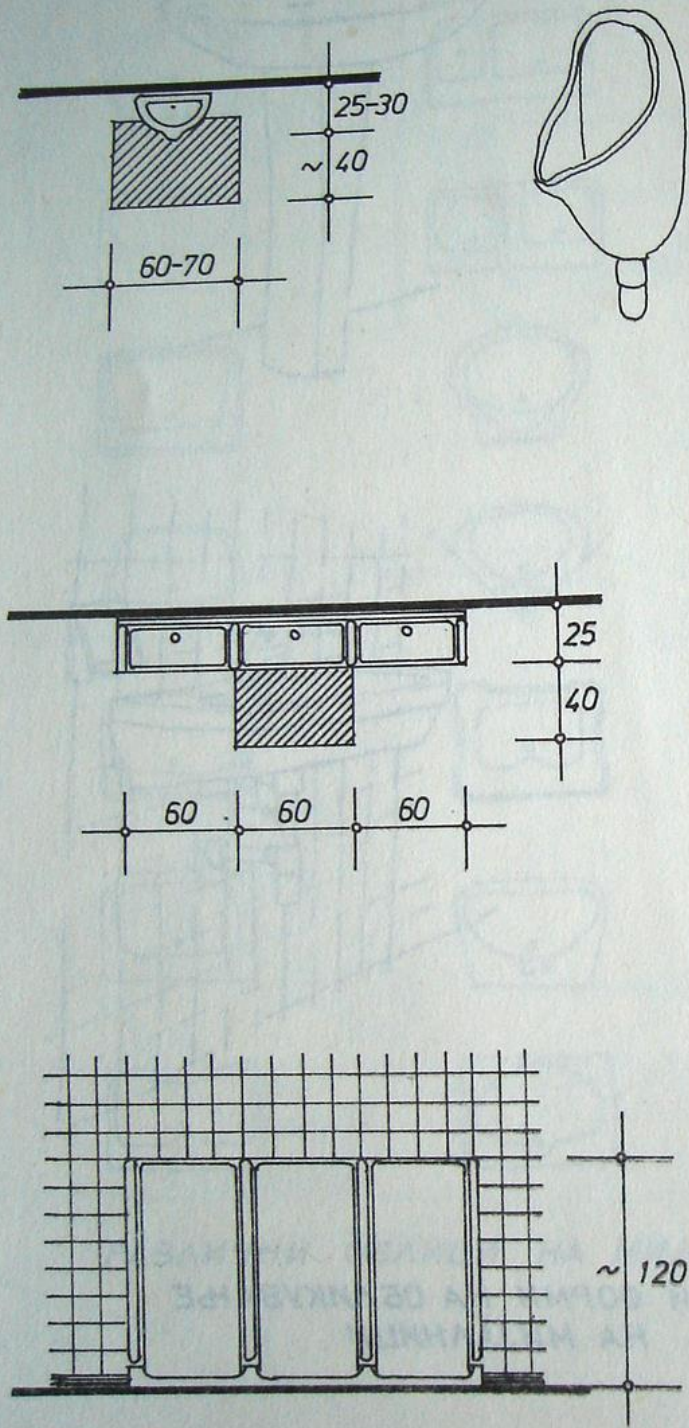

писоар

Писоарите се алтернатива за клозетска школка, што се користи исклучиво во стоечка положба од машки корисници.

Се употребуваат со нижење во серија, во објекти каде има поголема концентрација на луѓе, како поедноставен и похигиенски начин. (Не се користат во станбени објекти)

По начинот на поставување, може да бидат закачени за сид или стоечки, но во секој случај, димензионирањето на индивидуалниот потребен простор е исто (како на сликата десно)

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ 1

лекции по архитектура

ПРОСТОР И ТЕЛО

Елементите од санитарната опрема, се групираат и меѓусебно организираат во простори:

Тоалет: клозетска школка+мијалник

Бања: када (било кој вид) +мијалник

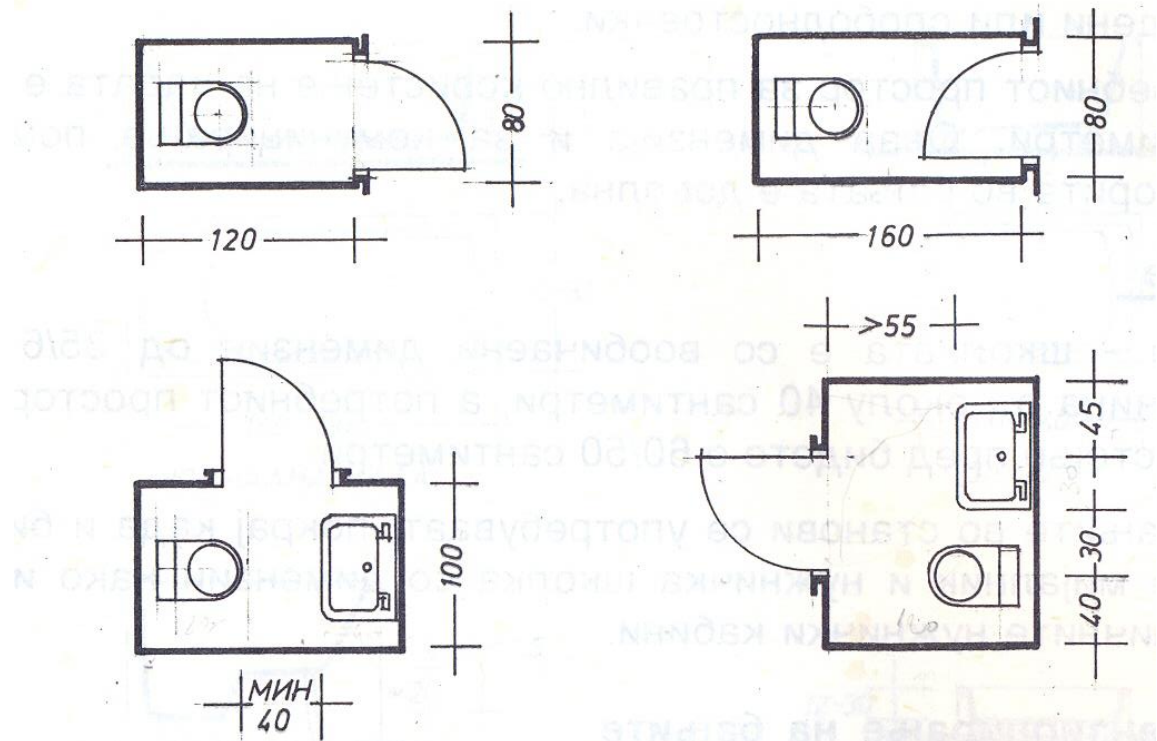
Комплетна бања: клозетска школка+биде+мијалник+када (нормална лежечка)

Покрај основните функции поврзани со личната нега и хигиена, во овие простории треба да се вклучи и дополнителната функција: одлагање на прибор (крпи, средства, итн), во низок/висок ормар, полици, и сл.

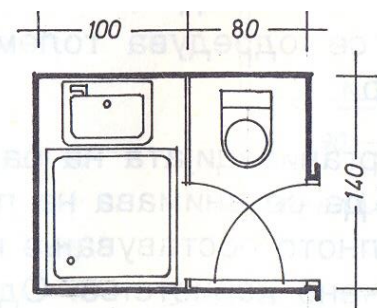
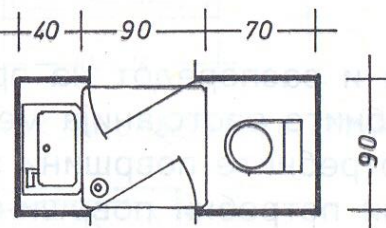
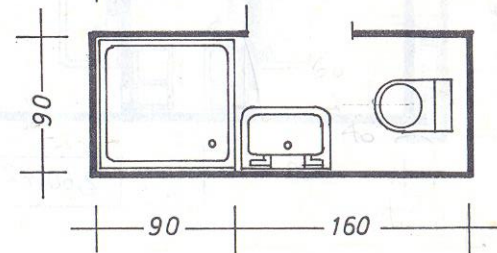
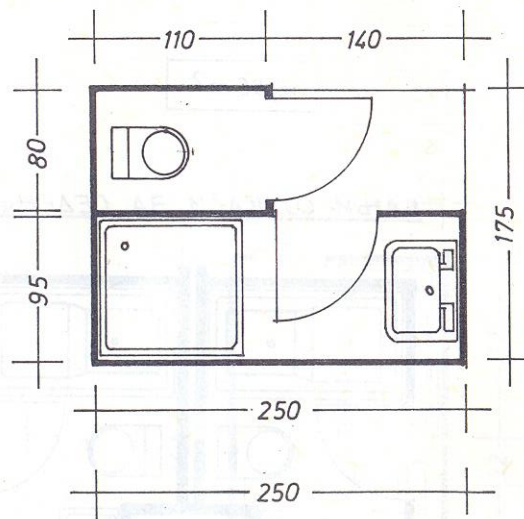
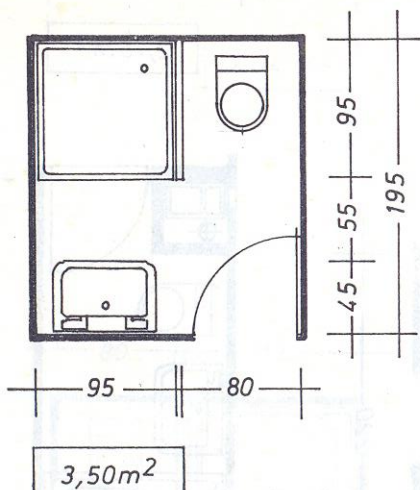
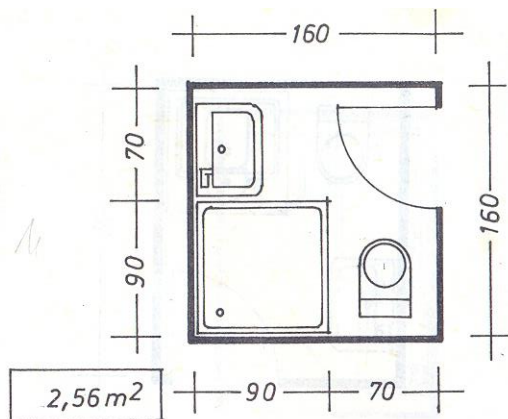
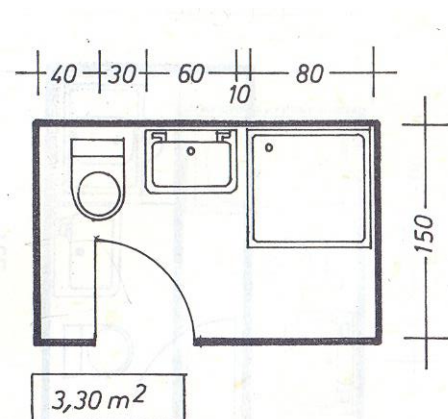
Кога во домот не постои друг економски(сервисен) простор, тогаш во бањата се вклучува и функцијата перење (и сушење) на алишта, за што се потребни соодветни апарати (со димензии 60/60 cm), како и корпи за одлагање на алишта. Сепак, најдобро е овие функции да се одвиваат во други посебни простори за одржување на хигиената на станот.

простори за одржување на лична нега и хигиена - САНИТАРИИ

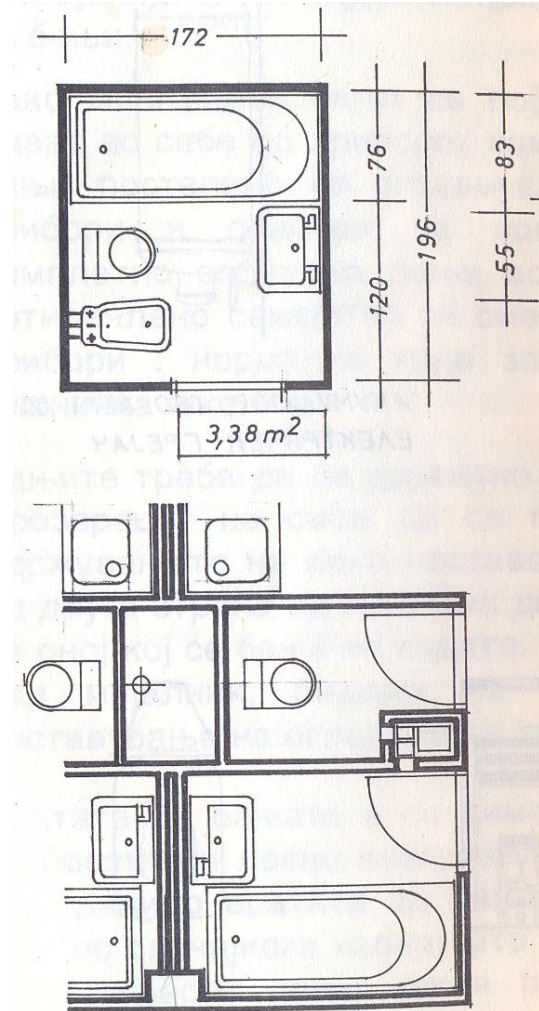
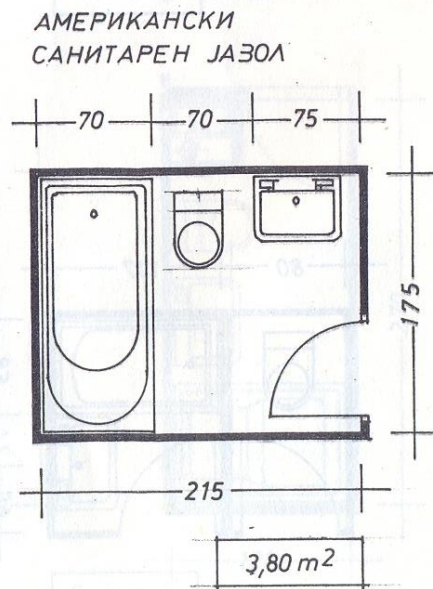
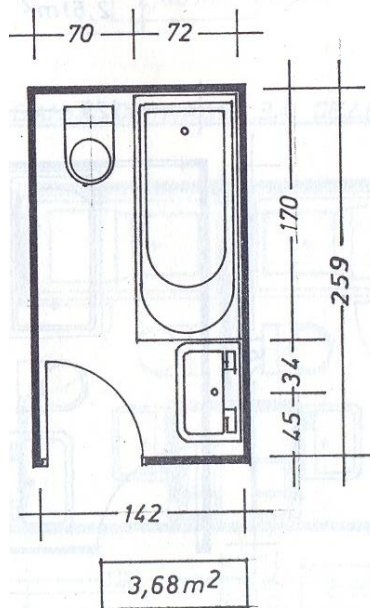
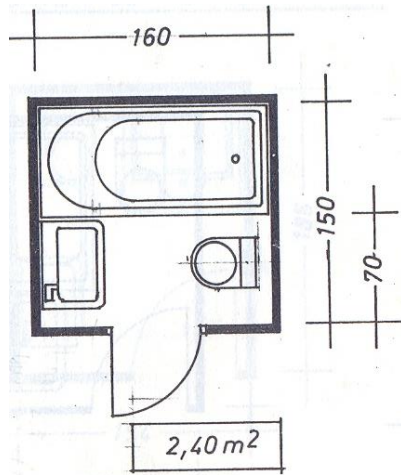
тоалет - минимални простори (примери)

бањи со туш-када - минимални простори (примери)

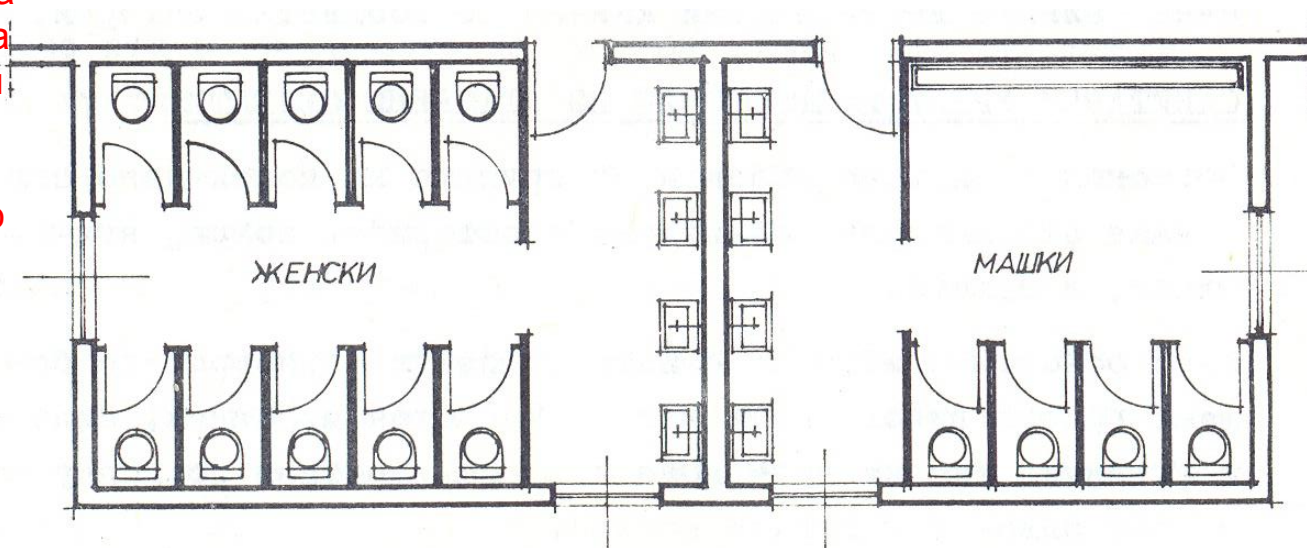
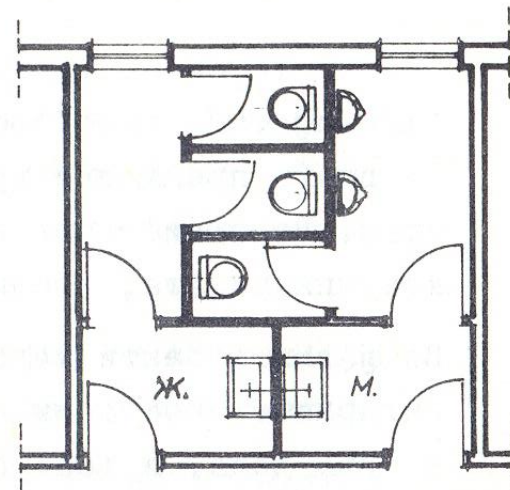
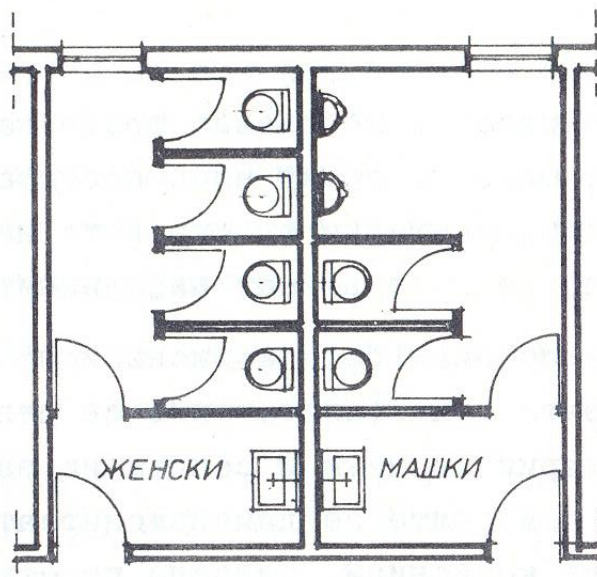

бањи со нормална када - минимални простори

санитари и во јавни објекти

Во јавни објекти, каде се очекува поголем број луѓе во исто време да ги користат санитарии, овие простори нужно се делат на посебни простори за жени и мажи, но и во обата случаи се применува т.н. „правило на три врати“, според кое: од просториите за општа намена (на пр.ходник), до нужничката школка да се доаѓа преку три врати. Замена за „втората врата“ може да биде специфично прекршување во правецот на движење/поглед. На тој начин, се обезбедува потребната приватност на корисниците, како и попријатни услови во остатокот на објектот

Бројот, големината и степенот на опременост на бањите и тоалетите во станбените објекти се одредуваат согласно големината на станот, бројот на корисници и типот на домување.

При организација на просторите за лична нега и хигиена, распоредот на опремата се раководи од потребните површини за непречено користење на секој елемент одделно, од каде често произлегуваат и минималните растојанија меѓу елементите од опрема. Одделните потребни површини за користење на одделните елементи може да се преклопуваат бидејќи, по правило, целокупниот простор (собата) го користи само од едно лице во едно време.

Вообичаено, опремата во бањите се групира на/околу еден сид заради концентрација на инсталациите, меѓутоа, во оваа фаза од учење архитектура првенствено се грижиме за просторните и функционалните аспекти.

Како што се специфични самите елементи од опремата, и санитарните простории е потребно да се обработени со материјали и техники што се отпорни на вода и овозможуваат лесно и ефикасно одржување. Сепак, **во ефикасноста на користењето и одржувањето, од суштинско значење е просторната организација на поединечните елементи, односно поединечните функции (активности!).**

**простори за одржување на лична
нега и хигиена - САНИТАРИИ**

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ 1

лекции по архитектура

ПРОСТОР И ТЕЛО

Како начин за подобро совладување на оваа методска единица, препорачуваме самостојно да се истражат (преку цртежи во основа и изгледи!) сите функции поврзани со одржувањето на личната нега и хигиена. Проектирање на нови состојби е предмет на вежба бр.10 што се задава по проследување на сите функционални единици на станот.

Во меѓувреме... Будно следете ги сопствените искуства и забележувајте како Вашето тело го присвојува просторот преку секојдневните активности! - Иако постои опасност од банализирање, сериозниот (аналитички) пристап дури и во најбаналните активности е неопходен за развивање на истражувачкиот дух на идниот архитект- создавач на нови (меѓу останатото, и обични, и секојдневни, и банални) состојби.

**простори за одржување на лична
нега и хигиена - САНИТАРИИ**

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЕКТИРАЊЕ 1

лекции по архитектура

ПРОСТОР И ТЕЛО

Необавезно:

Во слободно време, погледнете како Словој Жижек ги доведува токму овие утилитарни елементи во релација со општествените и политичките текови:

<https://www.youtube.com/watch?v=rzXPYCY7jbs>

или,

Во следна прилика најдете ја и прочитајте ја книгата „Во слава на сенките“ (In Praise of Shadows) каде авторот Јунихиро Танизаки, преку третманот на овие простори ја доловува не само традицијата, туку суштината на културата на живеење во Јапонија.

простори за одржување на лична нега и хигиена - САНИТАРИИ

ПС. Откријте кој е Словој Жижек, а кој Јунихиро Танизаки ...и не барајте врска помеѓу нив :)